

JIRÍ ZÁČEK
Šerík z Petřína

*Šarlátový šerík z Petřína
položím ti mlčky do klína.
Nesu ti ho ze strahovských strání
rozestlaných járem k milování,
jako tenkrát, před tisícem let,
když jsem tě tam svlékal naposled.*

Foto: Alwina VYKULILOVÁ

1. máj 1890

JAN NERUDA

“Byl První máj...”

Račte odpustit, že začínám také já tou naší poeticky sice líbeznou, přece však jen až přespříliš otřepávanou frází! Když to ale věru tentokráte jinak nejde! Rok co rok se těch Máchových slov užívá kolem 1. máje sice tisíců a tisícůkrát po Čechách; ale letos - a teď dovolu, abych už zase užil hodně běžné, hodně otřepané fráze: já chtěl bych mít jenom tolik zlatek, kolikrát zrovna letos byla u nás slova ta pronesena, a to často jen jakoby mimovolně - jako ve snu - tichounkým šeptem.

Ano: Byl První máj 1890! A kdo jej co muž dozrálý, myslivý prožil, do dnů svého života na něj nezapomene!

Bylo by zajímavě číst nějaké česky psané, pravou poezií ozářené, hlubokými, vskutku “lidskými” myšlenkami prosycené “mysterium”, v němž by vystupovali jednotliví hlavní dnové celého roku a mezi sebou řečnický zápasili, který že z nich je tedy nad jiné, který je přední.

Aby předstoupil např. den Nového roku. Ale ne ten pustý, z ciziny k nám přenesený, s hlavou těžkou a vířivou, s obřadností hlučnou a protivnou, plný lži a plný dotěrné sobeckosti! Nýbrž český den novoroční, jaký dýše dosud u nás na vesnici. Kdy je v domácnostech tak ticho, tak svato. Kdy všude tak čisto, všechno včera hned uklizeno a obstaráno a koná se jen nejnужnější, neodkladná práce. Kdy druh s druhem mluví tak mírně, skoro jen pološeptem, a chrání se, aby ničím nepohněval, nepodráždil. Kdy oblekou do kostela oděv svůj nejpěknější a tam se tak vroucně modlí, a pak až do nového pracovního rána je doma všem zas tak blaze, tak blaze!

Aby předstoupil den štědrovečerní, jinde zas den plný trhového hluku, den neobyčejných, nákladných hodů, den vzájemných, překvapujících darů, - u nás na vesnici obraz jen chudého našeho života, ale zlatého, rodinného štěstí. Kdy po dni věnovaném obyčejnému šumu nastává večer tichý, lidé po špičkách, aby nebylo hluku, scházejí se ve světnici a zasedají za stůl, spokojeně pojdají své houbové polívky, maštěných krupek, výrazkových vdolků, pařeného sušeného ovoce - ale pak se ihned a ještě blíže k sobě sesedají a vypravují si všeliké ty podivné zkazky, o časech bývalých, o zemích vzdálených, o tom, jak narozem Spasitel, a jak byla spatná noc náhle plná denního jasu, a andělé zpívali, a jak lid chudý vospíchal k Betlému a byl první, který poklonil se Vykupiteli, první, který poznal, že v rovnosti lidské leží lidstva spasení - a kdy je pak všem poslouchajícím i povídajícím, jako by už skutečně rozjasňovalo se jim nad hlavami a svítalo to spasení, a oni povstávají a pokřikují se a jdou pospolu na “jitřní” - vstříc novému ránu!

Aby předstoupil den masopustní, sprovázený hudbou a zpěvem, způsobující, že každé oko veselostí se leskne, noha si dupne, srdce si poskočí a ústa si vejsknou! Aby předstoupil a s ním závodil den 1. apríle, žertovný, podskočný, plný žertů a kudrlinek, samá rolnička a posměšná píšťala.

Aby předstoupil den 1. května. Ověnčený mladou, brčálovou zelení. S vonnou konvalinkou v lesknoucích se vlasech. Se slavičí písní na chvělém rtu. Se žhnoucí jiskrou lásky roztočeném oku.

Tisíce básníků ho už opěvalo. Miliardám lidských srdcí pomohl k rychlému, blaženému tluku. Přece by as nevěděl, cože určitého dovedl by na prospěch svůj pronést. Jeho oborem je sice širší říše krásy a lásky, ale jeho působení děje se jen ve skrytosti, v tichých houštinách lesních, v nitru probouzejícího se poupěte, v rozvírajících se srdcích. On nemiluje hluku a šumu. On není pro vířivou společnost, pro zábavu houfnou: je pro něžný pohled dvojích jen očí, pro sladký šepot dvojích jen rtů.

Vskutku také - ovšem že náhodou - opravdová, těžkopádná historie lidstva doposud se u něho téměř ani nezastavila, u 1. května. Totiž - až do nedávna! Až přišel 1. květen 1851 a otevřel první výstavu světovou, a v ní spojil veškeré národy náhle v jediný kruh.

A neuplynulo ani čtyřicet let, a přišel už 1. květen 1890. Věru, kdož jsme se ho dočkali, že jsme dožili se nejpamátelnějšího 1. května lidských dějin. Ba, snad že nejpamátelnějšího dne těch lidských dějin vůbec!

Klidným, železným krokem přirazily 1. května 1890 bataljóny dělnické, přechténé, nepřehledné, a vřadily se do lidského šiku, aby již provždy stejným postupem šly s námi ostatními za vznesenými lidskými cíli, stejně oprávnění, stejně obtíženi, stejně blažení.

Byl to postup mohutný, neodolatelný, jako když se hrnou vlny okeánu. Kdo přihlížel, porozuměl, co “síla elementární” znamená! I když přenesena na věc duševní, mravní!

Zvláštní den! Podivná nálada! Nikoli strach - ach ne, toho mně nepřipadla ani možnost - ale takové divné očekávání čehosi neurčitého, naprosto neznámého zachvělo také mými všemi nervy. Pocit nikoli příjemný. Pamatuji si jen na dva momenty ve svém životě, kdy - ač podoba s nynějším momentem třetím nebyla takto prázdná - jsem měl pocit přece stejný: totiž před tím “něčím neurčitým, neznámým”. Poprvé roku 1848, v oněch hodinách, kdy Praha byla bombardována; tu se týž pocit probouzel a udržoval mezi jednotlivými výstřely pumových hmoždířů. A podruhé roku 1866, onoho dopoledne, kdy Prusové se blížili Praze.

Zvláštní den! Takový tichý, těžký, “zařezaný”. Ulice se zcela jinou tvář. Žádné vyzývavé čepice buršácké. Žádné ekypáže, ba

ani drožky. Žádní páni. Žádné dámy. Jenom ten, kdo musil, a mezi těmi také my, které chudý dělník klamně počítá mezi “pány”, ale pravý pán dobře mezi “dělníky”.

Tu se pojednou začalo hrnout lidstvo směrem od Prašné brány: dělníci se ubírali z karlínské schůze na pražský tábor.

Šel jsem schválně proti všemu proudu.

Červené odznaky, červené kravaty - klikatým bleskem projela mozkem vzpomínka na Komunu, na rudé prapory anarchistů! Poprvé jsem ji viděl na lidech, tu temně rudou barvu světového sociálního hnutí: zachvěl jsem se. Kupodivu - kupodivu! - tytéž barvy: černá na temně rudé půdě, které vlály nad hlavami husitů, bojovníků za svobodu náboženskou, tytéž barvy vlajou dnes nad hlavami bojovníků za úplnou rovnost občanskou!

Davy se hrnou. Ne husté, schválně prořídle, tím nekonečnější. Všechno v oděvu svátečním, čisté, lesklé. V rukou lehýnké sváteční hůlky, “špacírky”. Některé ruce, asi zrovna ty nejmožnější, ale nechtící dnes, ve “svátek”, tu svou drsnost ukazovat, i v kožených rukavičkách.

Davy se hrnou nepřetržitě, ale šum je jen nepatrný. Dělníci jdou skoro mlčky, jako když je vidáme chodit houfně navečer z práce: zamklé, na slovo skoupé, s tvářmi opravdovou - a dnes docela tak železně opravdovou! Nu jenom se podívej - vidíš: tady ji máš už označenu na tváři, tu “elementární sílu!” Ale ani při tom neztráneš! Cítíš, že síla je ovládána měrnou myšlenkou. A pojednou - jakoby zázrakem - pojednou jsi porozuměl tomu letošnímu “prvnímu máji”, pojednou vidíš, že veškerá posavadní situace společenská i politická jediným trhnutím se dnes pozměnila, ale nejenom už po dnes!

A nekonečným proudem davy hrnou se dále a spěhají na Střelecký ostrov, na ten svůj tábor. Porokují si tam nějakou hodinku pospolu. Nejprv o umenšení denní své práce. Domnívají se, že Pánbůh, když má pro ně napořád obě své ruce plničky práce, nemá pak arci, čím by jim žehnal. Nu, požehnej vám Pánbůh!

Ale na ulicích, vzdor táboru, proudění už neubýlo. Ne za dne a ne za večera. Ba lidstva všude od hodiny k hodině více a více. Statečné, nepopíratelně vzešení sváteční! Dělníci pak už pyšně se svými ženuškami po pravém boku: na tvářích úsměv spokojený, v oku radostnou jiskru. A s nimi a mezi nimi Praha ostatní, taktéž spokojená, taktéž radostná.

Zvláštní - ba prazvláštní den! Věru, i ta příroda vůkol jakoby pod zákonem stejným! Ráno dusivá mlha, vzduch šedý, tak těžký - pak najednou se vyhouplo slunce a bylo tak jasné, tak zlaté, tak blažené

Byl první květen roku 1890!

LEV REVE, KOJOT ZAVÝJA... ŠTEFAN NIŽŇANSKÝ

SLOVENY SÚ V PRAHE 'ÍN'...

Účinkovanie v ďalšej filmovej tvorbe (v *riefenstáhlovskom* postavení) si pred plným hľadiskom Rudolfína vypýtala tiež Zuzana Zlatohlávková. Jedna z tých herečiek slovenského pôvodu, čo ochotne zahrajú akúkoľvek rolu *lahkej Sloveny*. Či už v posteli, na sedadle auta, v televíznom štúdiu, za i pred kulisami.... No aj v kroji u Karla Šípa - urážajúc slovenskú ministerku kultúry. Všetko jedno! Winklerove, Pudilove ani Bobelove „*bubáky*“ predsa nesmrdia... Za honorár ochotne zahrá i postavu Treskoslovenskej tresky. Vrávi sa, že „*peniaze nemôžu kúpiť šťastie, ale sú lepším spôsobom, ako vyjadriť nespokojnosť*“.

V úvode svojej ďakovnej reči - po ocenení v seriáli „Dobré ráno Brno!“ – Zlatohlávková s odhaleným dekoltom zareagovala samozrejme najskôr na politickú situáciu na Slovensku. „*Ďakujem, poprosím réžiu, aby nám nepúšťala sovietsku, pardon, slovenskú hymnu, nie je potreba.*“ A všetci tieskali úbohému humor... Nenašiel sa jeden jediný statočný, čo by vstal a odmietol na takej fraške progresívnych *onanistov* zotrvať...

Ilustrační foto: Alena VYKULILOVÁ

tické dianie v Slovenskej republike, kritizovať všetky kroky Ficovej vlády, dokonca i nevyslovené myšlienky slovenského premiéra... Spojenectvo s Petrom Bárdym, Rastislavom Káčerom a ich „partičkou“ v Globsecu hovorí za všetko. Veď u Petra Pudila majú otvorený štedrý účet.

ČESKÝ LEV 2025

Galavečer udeľovania filmových cien u našich západných susedov Český lev za rok 2024 v pražskom Rudolfíne to len potvrdil. Propagandistická produkčná agentúra s politickými aktivistami v akadémii pokračuje v nebezpečnom trende zvyšovať napätie a nenávisť medzi Čechmi a Slovákmi. Napriek tomu, že české ceny sú české – od úplného začiatku dominoval jasne premyslený, zacielený a provokatívny - najmä slovenský tón. A „slovenské“ herečky si poslušne ten český scenár osvojili a po slovensky ochotne pod českým režisérom a za český honorár interpretovali. Vedome, zámerne, účelovo. Od úplného začiatku, od úvodného chaotického (akože) vtípného príhovoru youtubera „Kovyho“, sa v obrazovej strihovej koláži objavila *matrioška* progresívcov Zuzana Čaputová i veta slovenského premiéra Roberta Fica, ktorou manekýnku z Graskalkovičovho paláca nazval „*americkou agentkou*“. Tým sa oslava profesie, váha i význam kinematografie zdevalvovala a lusknutím

nevynulo sa im. V záberoch som ale sem tam zachytil niekoľko tvárí s nesúhlasným výrazom. Mohlo sa mi to však len zdať...

Úspech slávil Mádlov koprodukčný dobový film „Vlny“ – o statočných čs. novinároch z obdobia po vstupe spojeneckých vojsk Varšavskej zmluvy do Československa v auguste 1968. Slovenka Tatiana Pauhofová po prevzatí sklenenej sošky leva: „*Ja by som ju venovala odvážnym slovenským novinárom, aby bojovali za demokratické hodnoty a aby sme išli správnym smerom.*“ Súhlasil by som s ňou, ak by myslela na všetkých nezávislých, slobodných novinárov z tzv. alternatív, ktorí sa na Slovensku postavili Matovičovo-Hegerovskej vládnej kamarile. Postavili sa smelo proti tým, čo v „dobe temna“ - od nástupu prvej prezidentky - prakticky zničili zvrchovaný štát, slobodu slova zamkli do mainstreamu a demokraciu ukrižovali na futre dverí bratislavskej kaviarne. Postava českej rozhlasovej novinárky Věra Štovičková-Heroldová, ktorú Pauhofová hrala, čelila skutočnému nebezpečenstvu pred hlavňami samopalov, bránila slobodu slova, riskovala život v okupovanej domovine. Herečka však na Českých levoch poslala odkaz poslušným mainstreamovým sluhom, ktorí len zbabelo preberali podstrčené modro-žlté naratívy a slepo plnili zábery zbrojárskych korupčníkov či vojnových štváčov z Bruselu aj od Bidena. Na toto dnes nie je treba odvahy. Zavíjať v tisícovej svorke šoubiznisu nie je prejav hrdinstva.

OSAMELÁ LEVICA

„*Je lepšie byť osamelým levom, ako obľúbenou ovcou...*“, povedala si zrejme v SND bývalá tenistka, politička Romana Tabaková pri čítaní politických proklamácií hercami. Nezostala ticho, prerušovala ho a kričala, že herci porušujú etický kódex divadla. Vyzvala ich, aby svoj nesúhlas vyjadrovali na námestiach, nie na divadelných doskách. „*Ja som si sem prišla oddychnuť, politiku chodte riešiť na námestia,*“ odkázala hercom a odporučila im, aby svoj názor vyjadrili vo voľbách v roku 2027.

Najmocnejší muž antického sveta Alexander Veľký nie náhodou vyhlásil: „*Nebojím sa armády levov na čele s ovcou. Bojím sa armády oviec na čele s levom.*“ Slávnosť rozdávania filmových ocenení v Českej republike oficiálne sponzoruje Mattoni s logom leva v značke minerálnej vody Magnesia (*so silou prírodného horčička*). Sledujem a vnímam aktuálne prepólovanie svetového poriadku, odhodlané kroky amerického prezidenta Trumpa, Muskov zámer prehovoriť administratívu USA opustiť NATO, blížiacie sa ukončenie vojny na Ukrajine, stúpajúcu silu Babišovho hnutia ANO k možnosti vytvoriť po voľbách jednofarebnú vládu. Ktovie, či sa už tá budúročná paráda českého audiovizuálneho priemyslu a šoubiznisu nebude konať v exteriéri na Letnej a ktovie, či nie aj s novým výstižnejším logom – hlavou kojata...

(SLOVENSKÝ ROZHĽAD, 4. dubna 2025)

MIROSLAV VÁLEK O VÁCLAVOVI HAVLOVI

Na základe mojej knihy Hovorca samého seba (2009), v ktorej sa zmieňujem aj o proteste vtedajšieho predsedu Zväzu československých spisovateľov (ZČSS) básnika Miroslava Válka proti zatknutiu Václava Havla, sa na mňa s odstupom času obrátil nemenovaný historik a prejavil záujem o spomínaný dokument. Keďže som pri tejto príležitosti vyhľadal jeho kópiu, tak sa rád podelím o kľúčové a dodnes aktuálne myšlienky so širším okruhom čitateľov a záujemcov o moderné dejiny.

List datovaný v Prahe 23. 5. 1989 som dostal poštou na domácu adresu. Neviem, komu ešte prišiel, ale predpokladal som, že všetkým členom Zväzu slovenských spisovateľov a Zväzu českých spisovateľov.

**

V sprievodnom liste sa konštatuje, že 27. 4. 1989 prijalo predsedníctvo ZČSS stanovisko k protestom zahraničných kultúrnych organizácií proti odsúdeniu Václava Havla a rozhodlo sa zverejniť ho vo zväzovej tlači. Z príčin, ktoré sú mimo rámca pôsobnosti ZČSS, nebolo stanovisko zverejnené.

V priloženom stanovisku ZČSS vyjadruje postoj, že nemôže prevziať zod-

PAVOL JANÍK

povednosť za konanie Václava Havla, ani za jeho následky, tým skôr, že Václav Havel nie je jeho členom. ZČSS však dáva prednosť politickej argumentácii a dialógu pred represiami. Zvlášť zdôrazňuje potrebu prehlbovania demokracie, bez ktorej nie je možné realizovať prestavbu.

Je nutné usilovať sa o trpezlivý a celospoločenský dialóg a vytvoriť jeho právne garancie. K psychologickému podstate socializmu nepatrí strach, ale dôvera, pretože k socialistickej budúcnosti nevedie cesta cez konfrontáciu ani cez vyhranené krajné požiadavky, ale len cez prehlbovanie demokracie politickými prostriedkami.

Mierou politiky je a bude v poslednej inštancii vždy človek.

**

Na záver vyslovujem presvedčenie, že myšlienky obsiahnuté v nadčasovom posolstve predsedu ZČSS Miroslava Válka netreba ani dnes s odstupom desaťročí osobitne komentovať, pričom je zrejmé, že formulácie básnika zrkadlia jeho osobnostnú hlbavosť, ktorou sa veľmi výrazne odlišuje od zvyčajnej plytkej rétoriky nielen vtedajších, ale aj súčasných politikov.

MIROSLAV VÁLEK

Šachy

Ak sáhnete si z dlhej chvíle k šachom, pre šťastie lebo pre sklamanie hrať, nezabúdajte, že je problém, na kom závisí vaše šťastie či pád.

Neukazujte svojmu súperovi päty a dámu strážte, ak ju máte rád. Nepúšťajte ju samu na výlety - nevieťe nikdy, čo sa môže stať.

Nakoniec sa to zvrtnie na zákone, že silu umu zdolá sila zrád. V partii často vyhrávajú kone; jedine kráľ však môže dostať mat.

Happy end „Billyho z hor“ a jeho evropské ozvěny

JOSEF ONDROUCH

Díky mamince, jejím pohádkám, veršům, které znala nazpaměť, učiteli vesnické jednotřídky a učitelům češtiny, jimiž mě štěstěna obdařila, jsem návykovým čtenářem. Byli klíčem otevírajícím cestu k nekonečnému bohatství kouzelného světa vzdělávání. Z bohaté knihovny malých Čelčic, kde jsem při víkendových výpůjčkách mohl pomáhat, jsem četl vše. Přilepšoval jsem si pěti díly Vinnetoua, rodokapsy bůhví odkud a od koho a čím vším možným. Když jsem pro knihovnu už jako student Obchodní akademie nakupoval knížky v Prostějově, přilepšoval jsem si románovými novinkami. Byly za 2,50 Kčs, a to se díky účetnictví, které jsem se učil, ve výúčtování vždy ztratilo.

S příchodem internetu sleduju bestsellery na webu a kupuju novinky odkudkoliv. Z české nabídky jsem koupil *Epištoly o elitách a lidu* od Vondrušky a objednal *IV. díl Lucemburské epopeje* našeho nejúspěšnějšího spisovatele.

K neprehlédnutí jsou dvě knížky od Miriam Thun-Hohensteinové. Dcera ospravedlňuje popraveného válečného zločince hraběte E. S. von Thun-Hohensteina. Za Slovenského národního povstání pod krycím názvem Beneš velel likvidačním operacím Edelweiss. Mimo jiné měli na svědomí americko-britskou misi, která přiletěla do povstalecké Banské Bystrice. Slovenský společník hraběcího velitele Edelweissu, vlastizrádce Nižňanský, dvojí agent a vůdčí postava právě zrušené a Lipavským, Fialou a Pavlem ožívanané na věčný odpočinek Trumpem odeslané Svobodné Evropy, jsou aktuální vzory současného dění na Ukrajině. Tam se k posilování války Zelenského začaly mobilizované jednotky osmnáctiletých chlapců připravovat k válečnéckému sebeobětování ve znamení nacistické tradice Edelweissu.

Chápu snahu dcery ospravedlnit otce, stejně jak jsem se o to snažil při setkání s paní Eddou, dcerou válečného zločince Goeringa v Mnichově v roce 1965. Jak ale Miriam vysvětlí, za co otec obdržel vysoká nacistická válečná vyznamenání Železný kříž I. třídy v roce 1939 a Německý kříž ve zlatě koncem války; oba nejvyšší řády zdobí Hitlerovský Hakenkreuz! Jsem pro odpuštění. Ale zapomínat a přepisovat dějiny považuji za nepřijatelné. Pokoušela se o to i Svobodná Evropa Nižňanského.

Více zbraní a miliardy na stůl

Trojka Fiala/Lipavský/Pavel se přežívající tradice ve studenoválečnické Svobodné Evropě ujímá. Z Česka by mělo plynout akutně chybějících 200 milionů na financování od Američanů osířelých bojovníků za lidská práva majdanů a jiných pestrobarevných krvavých převratů.

Více zbraní a peněz na stůl; to je program Fialy, jak udržovat válku na hranici Ruska i v našem vědomí. Počítají s podporou EU. Černý Petr horentních plateb na podporu lidskými právy maskovaných převratů, které rozvrátily celé části světa, by mohl v případě Svobodné Evropy zůstat Česku.

Výchozím bodem současné válečnické hysterie je stále platné usnesení Rady NATO z Bukurešti 2008 o přijetí Ukrajiny do NATO, paktu tří nepovedených válek: nezákonně proti Jugoslávii, lživě v Iráku a protiteroristické hanebně prohrané v Afghánistánu. Štědře neomezenými sliby ukrajinské válce z Bruselu, NATO a Evropské komise blokují politici Ochotných úsilí USA prezidenta Trumpa.

Válku podporující propagandu představuje Ursula von der Leyenová. Za šéfkou EK se šikují další komisařky. Výkonnou místopředsedkyni EK pro lidská práva, profesní připravenost a krizový management Rumunku Roxanu Monzatuovou ale znevažuje a z válečnického tažení na Ukrajině spíš vyřazuje nejistá situace v Rumunsku. Tam v prvně kole prezidentských voleb zvolili kandidáta podporujícího mírové kroky Trumpa. Volby byly ale zásahy soudu anulovány. Rumuni se proti manipulaci, snažící se prosadit za prezidenta stoupence Zelenského války, bouří. Soudní zásah do volebního práva občanů, kterým v USA neuspěl odvolený Biden, prosazuje ve Francii v podobné situaci Macron proti Le Penové. Zažijeme podobné tažení soudů proti opozici před volbami i v Česku?

Sázkou na jistotu válkou, velkými penězi vynuceného pokračování ukrajinské války, nabízí Hadja Lahbibová, komisařka EK pro rovnost, připravenost a krizový management. Profilovala se jako novinářka. Pozvaná na ruský Krym tam objevovala téměř neexistující Ukrajince. Původem muslimka se snažila navázat kontakty s neblaze proslulými Tatary. Takto vybavena vstoupila do politiky. Jako ministryně zahraničí dává na stůl války na Ukrajině zbraň. Brusel poskytnul Zelenského válce první letku stíhaček F-16.

Výmluvná je návštěva Lahbibové v Damašku u nového vůdce Sýrie Muhammada Bašíra, představitele islámských teroristů. Z jeho Tahírrí aš-šámu islamistických teroristů se jako mávnutím kouzelného proutku stal evropskou komisařkou uznaný základ lidsko-právní nové Sýrie. Lahbibové, která přivezla statisíce EUR pomoci, nevadilo ani ponižující gesto nepodání ruky od islamistického vůdce jí, ženě představující Evropskou unii. Prozatímní tečkou za návštěvou komisařky z Bruselu v Sýrii jsou zprávy o vraždění Alawitů, stoupenců bývalého prezidenta Bašára al-Asada.

Snaha komisařek EU vklínit se do složité situace Středního východu komplikuje úsilí USA o mír. Toho jistě nemůže být dosaženo vysídlením Palestinců z jejich domovů, ani zplanýrováním Izraelem totálně vybombardované Gazy přeměněné na Americkou vlastněná golfová hřiště a pláže s luxusními resorty pro zazobanou klientelu.

Možná někdo poradí málem zavražděnému Trumpovi zamyslet se nad nositeli Nobelovy ceny premiérem Izraele zavražděným Jicchakem Rabinem a pravděpodobně otráveným Jásirem Arafatem; mírovou dohodou podepsali svou smrt. Je třeba položit otázku, zda cestou k řešení je vyhlazení Palestinců s vyhnáním jejich zbytku, nebo spíše nový pokus o mírové soužití v jejich domovech.

Bez zřeknutí se extremistických arabských představ, reprezentovaných teroristickým Hamásem, o „vyhnání Izraelců do moře“ to není možné. Nepřetržitě i takto živěná stále hrozivější válka je cestou do pekla. Podobně bez kompromisu je bezvýhodná Zelenského ukrajinská válka. Jeho volání po členství v NATO nebo vlastnictví atomové zbraně s nepřijatelnými nabídkami z Bruselu i z Fialova Česka, předpovídání smrti Putina - to vše je nepřijatelné tak, jako se stává nepřijatelný Zelenskýj sám. V nabídce by mohlo být americké řešení.

Literatura • Umění • Kultura

Muž prezidentu USA nejbližší

V roce 2014 mi známý z Pensylvánie poslal překvapivě úspěšný, úplně nový srpnový bestseller č. 1 prestižních New York Times „*Hillbilly Elegy*.“ Autorem poutavého příběhu *Billyho z hor*, hluboce krizí postiženého a dál upadajícího „*Rezavého pásu*“ bývalé prosperující chlouby průmyslu USA, sahající od okraje New Yorku přes 13 států až k Mississippi, byl 31letý desátník námořní pěchoty, veterán války v Iráku a čerstvý absolvent prestižní Yaleovy univerzity John David Vance (JDV).

Úspěšný právník a podnikatel, novomanžel překrásné kolegyně Ushi z univerzitních studií se stal netypickým ztělesněním Amerického snu; V kontrastu s ikonickým Terminátorem bohaté Kalifornie především tím, že vzešel z krizí postiženého „*Rezavého pásu*“ periferií 13 amerických států. Bestsellerový spisovatel autobiografie rodiny a svérázné kultury apalačských horalů byl v USA originální výjimkou.

Procítěným, skvěle napsaným svěděctvím elegie, svého druhu žalozpěvu nad matkou opakovaně neúspěšných manželství, ženou podléhající závislosti na drogách, autor milovaný prarodiči, obětavě podporovaný svéráznou babičkou, si americké čtenáře i mě naprosto podmanil. O to víc, oč jsem ho při jeho křiklavě křížujících cestách dospívání sledoval, s podobnými zkušenostmi vzpomínek na svého dědu, a srovnával s živým obrazem milované maminky a uctívaného vše pro mě obětujícího otce.

Na rozdíl od JDV jsem měl štěstí v neštěstí; při ztrátě rodičů - mámy v 11 a táty v 15 - jsem žil v době, kdy zabezpečením nezaopatřených dětí jako já, nebylo za socialismu odkázáno na charitu. Solidarita nebyla ještě štitivým výrazem těch považujících se za elitu, opovrhující společenským plebem stojícím za pozornost jen při potvrzení jejich výjimečnosti v příjmu peněz a požitků při volbách.

Přes přetrvávající despekt ke vzdělání se pokusil režim šedesátých let za prezidenta Novotného o získání studentů; i já byl jedním z nich. Během dvou let bylo postaveno víc studentských kolejí v Praze než za dobu od zhroucení Jakešova režimu za 36 let dodnes. Ani odmítnutí nabídky stranické kariéry mi nebránilo studovat na prestižních vysokých školách i v zahraničí. Nebyl jsem sám, kdo měl výhrady ke strnulosti systému vládnoucí strany. S pocitem štěstí jsme v roce 1965 kritickou podporou představili v Československu milionový Majáles, jaký Praha předtím, ani nikdy potom nezažila.

Stranickou byrokracii sílící přílivem svazáckých kariéristů v Československu upevnila srpnová intervence 1968. Primitivní hloupost Jakešova režimu se potom pod deštníkem přítomné okupační hrozby povýšila až na vrchol vratké pyramidy moci. Obrněná dogmaty proletářského internacionalismu Brežněvovy ukrajinské mafie, starobou a korupcí rozkládajícího se SSSR pohltila naděje generací mého mládí. V kleci zůstávaly uzavřeny reformní snahy stárnoucích Husáka. Ani mladší premiér Štrougal se svými poradci neměl šanci získat prostor pro nové myšlení. Trojka demagoga Bilaka, prohnaného tajemníka Indry a k poslušnosti vyceповaného bývalého batůvce Jakeše pod ocelovým deštníkem agentů Brežněvova velvyslance Červoněnka likvidovala vážnější změny. Zůstalo jen u ojedinělých pokusů. Slušovice v zemědělství a zahraničním obchodě ukazovaly na možnosti družstevního podnikání. Poněkud uvolněná pouta byrokratické kontroly v automobilce Mladé Boleslavi a stejné značky okřídleného šípu Škodovky ve strojírenské Plzni daly vznik podnikům, jejichž výrobky patří i přes turbulence budování zlodějského kapitalismu devadesátek ke světové špičce s pokračováním i za současné krize Evropy Bruselu.

Platí to i o průmyslu obrany. Přes likvidační tažení Havla a šestinásobného náměstka ministra obrany chemika Kalouska, čs. zbrojovky obstály a zůstaly dokonce v českých rukách. Krátké zbraně se značkou Zbrojovky Colt CZ předběhly dobu. S výrobou a investicemi v USA by nemusely být postiženy ani „osvobozením USA“, vyhlášeným Donaldem Trumpem začátkem dubna.

Když jsem před deseti lety přečetl *Hillbilly Elegy* JD Vance, představoval jsem si, jaký by to mohl být vrcholný politik. To byl v čele USA naděje zbuzující, ale v té době už také pochybnosti sklízející Barak Obama. Následoval ho překvapivě úspěšněji Donald Trump. Jeho období „Učeň“, obklopeného zkušenými intrikány, od Boltona napoleonského ega až po hajlující monstrum Bannona, skončilo Trumpovou porážkou. Následovalo lidsko-právně maskované upadající impérium demencí trpícího Bidena. Ani jeho neviditelností obestřená nástupkyně Kamala Harrisová nevzbudila nové naděje.

Vítězný chorál JD Vance

Když Donald Trump poprvé nečekaně vyhrál prezidentské volby, z čerstvě vydané knihy *Americká elegie* od debutujícího autora JDV byl překvapivě bestseller. Platilo to tak ale jen v Česku. Vysoké hodnocení originálu *Hillbilly Elegy* čtenářů spočívá právě v tom, že **v USA byl absolutním bestsellerem už v srpnu 2016, to je před volbami**, kdy se očekávalo, že skončí pro Trumpa porážkou. I když miliony nejchudších bílých voličů pro miliardáře prezidenta získal, měl JDV proti Trumpovi ještě výhradu. Stoupencem moci vlády Bidena pronásledovaného, soudci odsuzovaného, propagandou médií zatracovaného a vrahy o život opakovaně připravovaného Trumpa se JDV stal jednoznačně až poté.

Když okolí po prvním zvolení Trumpa opouštělo a postavilo se jako poradce Bolton proti prezidentovi, JDV spisovatel, pak zvolený senátor za Ohio Trumpa podporoval. *Americká elegie* český vydaná kniha JDV v roce 2017 byla beznadějně vyprodaná. Nejsou k mání ani užité exempláře knihy. O novém českém vydání není vidu ani slechu. Zato promluvy JDV a jeho knihy jsou všudypřítomné. Seznam v hlavní nabídce přispěchal s bohatě někým placenou nabídkou čtenářsky i tržně nízko hodnocené knihy „*J. D. Vance je falešný hillbilly*.“ V nudném pojednání neznámý autor viní JDV z falše vydávající Apalačany za rasisty, sexisty a ignoranty. Nic takového ale v bestselleru Vance nenajdete. Místo aby zopakovali bestsellerové české vydání *Americké elegie* JDV a dali čtenáři možnost, aby sám dospěl k úsudku o autorovi, šíří o spisovateli, současném viceprezidentovi a jeho knize lži. Od letošního února, kdy jim v Mnichově na bezpečnostní konferenci řekl, že nebezpečím není Rusko ani Čína, ale oni potlačováním svobody slova, cenzurou, byrokracií a propagandou podporující ukrajinskou válku ohrožujícíce sami sebe, v médiích o JDV nenajdete ani jedno dobré slovo.

JOSEF ONDROUCH na snímku Ivo Havlíka

Spisovatel JDV je výjimečný tím, s jakou lehkostí poskytl intimní, neobvykle upřímný vnitřní pohled nejen do srdcí svých voličů chudých apalačských horalů, ale i pohledem do vlastní duše. Právě tím mezi spisovateli a zvlášt mezi politiky zazářil. Získává pohledem na sebe - dospívající dítě zmitané nejistotou mezi věčně nezralou matkou střídající nezdařilá manželství se závislostí na alkoholu a drogách a milovanou „mamá“. Tak s láskou nazýval babičku, která mu byla víc než náhradou matky. Poskytovala jistotu a odhodlání vymanit se z údělu apalačských „Billů z hor“ předurčených k neúspěchu, odsuzovaných nanejšvš k přežívajícímu průměru generací dosahujících jen ojediněle středoškolské vzdělání.

Čtyřletá služba u námořní pěchoty během vyhlané války G. W. Bushe v Iráku utvrdila JDV v touze po vzdělání. Při studiu na Ohijské státní univerzitě si musel čtyři dny v týdnu přivýdělávat při nakládání třicetikilových balíků dlaždic na palety. Vytrval a studium ukončil. Při přijímacím pohovoru na prestižní Yaleovu univerzitu vynikl až tak, že dostal stipendium, které - na rozdíl od nás - v USA umožňuje, aby jako student špičkově vzdělání získal. Stal se uznávaným právníkem, podnikatelem, novinářem kvality spisovatele.

Kolegyně z univerzitního studia, milovaná manželka Usha, je dcerou indických přistěhovalců z Kalifornie. Tam její rodiče působí jako vědci. Sličná Usha je magister filozofie a dr. práv. S JDV mají tři děti. S velkorysostí překonávají útoky, rasismus proti indickému původu Ushi nevýjimaje. Novinářům vydávajícím JDV za bezohledného politika, US kovboje pošlapávajícího lidská práva doporučuji přečíst „*Hillbilly Elegy*“. Po objednávce na internetu přijde knížka do týdne. Těm, kteří tvrdí, že nemají na čtení čas, poslouží zdařilá filmová adaptace v nabídce Netflixu. Třeba se dočkáme české verze filmu i nového českého vydání *Americké elegie*. Byla by ozdobou chudnoucí nabídky Knižního klubu, kterou jsem právě dostal a z níž jsem si poprvé nic nevybral.

Trumpův „Den Osvobození“

označují unisono za vyhlášení celní války. S výjimkou bývalého ministra financí pana Tlustého jsem prozatím nezaznamenal ekonoma, který by třeba jen připustil, že Trump v projevu 2. dubna nezahájil válku; naopak, po letech trpělivého očekávání přešel k obraně, která je vedena cíleným protiútokem. Nemusíte být ekonomickým expertem, dokonce mít ani základní ekonomické vzdělání, abyste pochopili, že trvalý nesoulad mezi exportem a vývozem mezi USA a Evropou a státy světa v neprospěch USA je něčím neobvyklým, pro Američany s nejmocnější ekonomikou s nejčtenějšími inovacemi a vynálezy a lákavým trhem zcela nepřijatelným. Podívejte se Googlem na saldo obchodní bilance USA: je už půl století nepřetržitě bez výjimky zcela záporné! Rozdíl mezi dovozem a vývozem se od začátku sedmdesátých let minulého století, kdy se dovoz s mírnými odchylkami rovnal vývozu, navíc každoročně zvyšuje. Rozdíl v neprospěch vývozu USA se z nuly zvýšil na téměř jeden bilion dolarů.

Stále rostoucí ztráta vyjádřená v podílu na HDP se od nuly začíná blížít k hrozivým 5 procentům. Kdyby vám začalo ubývat z vámi vytvářeného příjmu v trvale rostoucí míře pravidelně 5 %, nezačali byste se bránit? Nechali byste si líbit lživá obvinění těch, kteří na vás vydělávají, že tím zahajujete obchodní válku? To je podstata Trumpova dne osvobození. Žádné vyhlašování války, jen rázná, zcela oprávněná a spravedlivá obrana USA vedená celním protiútokem. K němu byly USA přinuceny.

Vyhrožování eurokomisařek zdaněním digitálních služeb nejkročiilejšího digitálního kapitálu je také rána vedle. Mohlo by vést k rozvrácení vyspělého pohybu kapitálu v nesmírně citlivém světovém platebním styku. Zásah do této složité oblasti platebního styku, kapitálových transakcí a dalších služeb světu financí a internetu by nezískal nic víc, než zanedbatelné málo. Něco jako Fialovo zdanění neočekávaných zisků zahraničních bank v Česku. Tehdejší výsledek *windfall tax* se rovnal nule. Odnesl to naopak český ČEZ. Jeho miliardy do děravého Staňurova státního rozpočtu splácíme ve vysokých cenách energie. Budou chybět i při stále oddalované výstavbě jaderných bloků Dukovan.

Takže - Trumpovo osvobození není chaos ani americká válka, ale připravovaná obrana USA proti půl století se stupňujícímu spoléhání se na Strýčka Sama, který to vždy s nějakým odkladem zatáhnul. Chřádnul *Billy z hor* 13 dříve prosperujících průmyslových států. Místo Amerického zázraku nastal úpadek, který se nevyhnul ani terminátorům z blankytné skvoucí Kalifornie. JDV se svým *Billym z hor* ukazuje východisko. Až cenzura v Česku k čtenáři skvělou knížku uvolní, přečtěte si ji.

Donald Trump, prve prezidentský „Učeň“, dnes politik světového formátu prosazuje po osmdesátileté studené válce mír a prosperitu. To je spolu s podporou JDV cesta, jak se postavit proti těm, kteří kladou na stůl pistole a peníze tak, jak to činí Fiala s hazardéry Ochotných. Neváhají riskovat šířením války Zelenského o účast mezi NATO včetně opět vyzbrojovaného Německa s jeho dosahem na atomový deštník. To je šílenství. Rozvaha, klid a zdravý rozum musí hledat a nalézt cestu k nápravě.

(Autor je členem Unie českých spisovatelů)

Žádný div? Naopak: Jiří Žáček

MILAN BLAHYNKA

Žijeme v době, kdy se už nedivíme ničemu. A přec je tu pár výjimek zejména z devítihlavé básnické generace tzv. pětatřicátníků. Ti jsou učiněný div a zasluhují obdiv. Básníci toho pokolení do jednoho psali svěže a skvěle až do posledního dechu (Šimon, Skarlant, Černík, Šýs), jako by jim bylo stále pětatřicet, dva (Pelc a Peterka) se v tisku blýsknou jen vzácně, podezřívám je, že jim to nedá a píší nadále, jen dnes nepublikují a český svět pak úctou oněmí; „zbylí“ tři (Cincibuch, Čejka, Žáček) překvapují pořád vysokou úrovní své tvorby a dva z nich (multižánrový Čejka, zčásti skrytý pod jinými jmény, a Jiří Žáček) udivují i svou úžasnou produktivitou. Čejka, po celý život klácený chorobami, vyvedl nedávno aprílem veřejnost svou domnělou smrtí i s pohřbem. Dnes zkusím říci něco slov o Žáčkovi.

Monumentální překladatelské dílo Jiřího Žáčka

Jsem připomněl v LUKu přesně už před rokem (LUK 12/2004, celá strana 2). Své překlady Žáček nazývá *převtělováním*. A převtělování je správné slovo i pro jeho básnické dílo pro dospělé i pro děti. Svědčí o tom i jeho dvě prozatím poslední knížky **Život je krátký** (jako nejčastěji nakl. Šule-Svarc, s.r.o., Praha 2003, ilustrace jako obvykle Josef Velčovský, grafická úprava Martin David, 100 s.) a **Oka-mžiky** (vydal si autor sám, Praha 2024, ilustrace a grafická úprava Jiří Fixl, 120 výtisků, 48 s.).

Píšu o nich za první jarní bouřky už téměř dvě hodiny pohřmívající a hřmící. Jak si nevybavit Hrubínovu „prastarou metaforu venkova“ *celou noc hřmí a celou noc se blýská / běsové prohlížejí si nás zblízka?* Je pozdní nedělní podvečer a píšu rukou. Co kdyby blesk sjel do počítače a ukončil i mne? Běsové si mne neprohlížejí sice zblízka, ale snad bych nestihl napsat, jak se mi hlava točí ze spádného chorovodu Žáčkových vyznání, povzdechů, oslovení, dikůvzdání a políčků, jež básník uštěďruje divné době, v níž se už nedivíme ničemu. Vlastně se musíme divit básníkovi a obdivovat ho, jak je na jeho sloky čas a život krátký.

Už mi to nepíše tak jako před lety,

posteskl si Žáček v prvním oddíle sbírky *Život je krátký*, v nostalgicky nazvaném oddíle *Zítرا už bylo*, prý se zmůže *nanejvýš na krotké kuplety* a *banální popěvky*, *co jenom pobaví*, neboť *nejde v nich o život*, *ba ani o zdraví*, ale to je jen jedna z chvilek, kdy se básníkovi zdá, že vše je pryč, co bylo. Už v tom prvním oddíle my, *ti padlí andělé*, nakonec *vítězíme nad sebou*, / *i když jsme poraženi* – a básník radí s Okudžavou *hvízdejte si písně proti stesku*. Básníkovi vůbec neunavenému jde o zdraví a o život hned v prvním čísle sbírky, kde *s češtinou krotí hromy blesky* a je nejen jemu *prostě hezky*. Básníci mají dar a umění vidět vše z obou stran. Jiří Žáček tento dar a umění rozvinul do aktuální naléhavosti: *At' je vedro nebo mráz, / celý svět je plný krás. / Plný krás a plný hrůz, / divých žen i něžných múz. / Vidíš slunce, dešť a sních, / slyšíš pláč a zpěv a smích*. Touto zprávou o stavu domova i planety básnická zpráva Svět nekončí. Končí až dvěma verši: *At' je leden nebo máj, / svět je nebe peklo ráj*. Znamé české úsloví tu ožilo, propůjčilo tu básníkovu nadhledu a naději přesvědčivost: přes všecko peklo tento svět je a hlavně může být ráj.

Po léta vedu spor

s lidmi, kteří si dali namluvit, že poezie bez rýmů je vyšší než s rýmy, údajně svazujícími volný běh obraznosti a myšlenky. Novináři, jemuž se nelíbilo *děťátko na koni*, které v Nezvalově básni *Zasnění tak tiše sníc / jde smrti vstříc*, neboť je tam jen kvůli rýmu, Jiří Mahen na to řekl, že tak nějak se poezie dělá. Rým má zázračnou moc objevovat nečekané souvislosti. Přesvědčivost Žáčkových veršů je dána tím, že se v nich rýmují nejen slova se slovy, ale zároveň ta slova i se skutečností, s tím, čím žijeme nebo žijeme ve svém domě, své obci, v Čechách a na této planetě.

Žáček je básník neobyčejné obyčejnosti, varuje před velkými slovy, „na romantiky, bacha, dámy / jsou stvořeni pro těžké psychodrámy“, sází na svého kamaráda *mozek*, to jeho prosí „odezeň nemoce a zesil emoce“, je pozemšťan, co jako my všichni drží „v dlaních rodnou planetu“. A vůbec není krotký, je „jedné krve“ s vlkem, oba „přece božsky svobodní“. Když se zaklíná, že nejkrásnější básně nejsou „ani hravé, ani dravé, / ani laskavé, ani třaskavé“ a tak dál ještě dvaadvacetkrát „ani“, neboť nejkrásnější „jsou ty prožité“, má pravdu, a jeho básně jsou zřejmě všechny prožité, i ty hravé, i ty dravé, i něžné, i sněžné, i prosté i sprosté. I dramatické i gramatické. „Pohled zdola“, když člověk není Oblomov, a někdy, i když takový je, je objevný. Žáčkův tuplem.

Jen zdánlivě úplně jiná je sbírka Oka-mžiky,

ve které dal básník ve shodě s mistrem ilustrací knih pro děti (dávno si s Jiřím Fixlem rozumějí a vzájemně se umocňují) průchod své odvaze slovesné i občanské. Tento autor sbírky *Kdo učí ptáky zpívat* (2020), jehož podezřívám, že naučil je zpívat právě on, má ve své loňské knížce báseň *Vítání ptačího zpěvu*: „V Jihlavě pořádají svátek Vítání / ptačího zpěvu. / Bože, ti si žijí! / Naslouchají ptačímu štěbetání, / zatímco my Pražáci slyšíme jen / pochechtávání vládních hyen a / vyty parlamentních vlkodlaků.“ My si naštěstí žijem i v Praze, i v Ostravě, i v Brně, i v Horce nad Moravou, čtouce Žáčkovy verše – někdy se v Oka-mžících skrývají zalomeny smysluplně někde jinde na stránce a musí se hledat, asi aby nám došlo, že život plyne i přetržitě a vyžaduje fištrón.

Hlavní je, že s Žáčkem si i my žijem, svobodně žijem a nežijeme.

JIRÍ ŽÁČEK na snímku Ivo Havlíka

Přišel JELEN a podává vlastní svědectví

FRANTIŠEK UHER

Jen ojedinele se básník soustřeďuje na jedno konkrétní místo, jako to činí Jiří Hort ve sbírce PŘIJDE JELEN (Protimluv, 80 str., 2025).

Staví svoje verše na bohaté arše životních zkušeností, na schopnosti odlišovat podstatné od veteše, nikoli ovšem – obrazně řečeno - město od předměstí, které k němu nedílně náleží a trochu paradoxně tvořilo jeho páteř. Podává komfortní obraz prostředí určitě nepříliš komfortního, ale během let klasicky vytvořeného dobovými intervaly.

Básník pouze zdánlivě rozličně zčeřené poznatky rozmělnuje a drolí. Ve skutečnosti dotváří ucelený obraz, v němž se prolínají rovnoběžky minulosti s milicemi současností. V jeho podání připomíná minulost křížovku s tajemkou, k níž poskytuje náповědu. Nekonfrontuje, jak je poměrně populárním a automaticky značně zkruslovaným zvykem.

Hort má jednu výhodu. Pamatuje. Píše o tom, co skrývá a odhaluje jeho paměť. Nepotřebuje zprostředkovatele. Nečerpá z nastavených nádob, na vlastní kůži čerpá vodu přímo ze studní. Nehledá ani neztrácí, nezaobírá se planými plochými představami.

Pamatuje, komentuje, upřímně adresuje svoje verše nejen pamětníkům. Mají až učebnicovou strukturu. Jeho *//chodník kři-*

žují kamarádi //od Zlatého lva// a jejich kontury se snadno dají rozeznat za verši *//spatří-li nad sídlištním obzorem odraz pecí, jako by ho pohládil//*.

To jsou základní prvky Hortovy ostravské (proč to tajit) domoviny, v nichž vězí zřetelné stopy, prozrazují po kom zůstaly a kde skončily, naznačují kam vedou, kde patrně skončí. Střízlivě, bez nadsázky, bez přetvářky. Co výmluvnějšího lze najít, než konstatování *//Tam, kde sis myslel, že můžeš chodit poslepu, je všechno jinak//*.

Básník pamatuje, básník konstatuje. Neskučí, nežehrá, hledí současnýma očima. Stvořil jakousi velice hodnotnou, slovně bohatě ilustrovanou čítanku s v ě h o města, se všemi jeho přednostmi a propastmi minulosti i současnosti. Ten pocit s výrazným a v současné poezii poměrně vzácným sociálním podtextem je stěžejní, absolutně dominantní básnickou hodnotou.

A pokud čteme jako osamělého poutníka samostatně odsazené *//Colours of Ostrava//*, co naplat, rezonuje v tom také záchvěv postesknutí. Neboť Jiří Hort má stále blíž k odrazu záře vysokých pecí. Budí to básníkovi přičteno ke cti. Tak jako starší pražští rodáci nesou v sobě bez ohledu na klady a záporý Vyšehrad, Karlův most, průmyslovou Libeň a smíchovské domy

s pavlačemi do dvorů. Sympatický symbol smíření určitě nacházíme ve verši *//stromy odjinud smířlivě obejmou můj dům//*.

Není to však pouze milované město, kde básník nachází odlesky hřiven i drsnost strusky, kde jeho *//srpek měsíce//ve špehýrce žaluzie//spí//*. Až dojemně působí tříšť střípků, jimiž vykročil vstříc poezii dálného východu, platí to ovšem také o jímavé básni Mamince. Jak blízké bylo nebo bude mnohým čtenářům konstatování *//Šplouchá řeka//Tvůj prut má vnuk//*. Nuže, odbočme: Prut jsem vnukovi zanechal také, třebaže bez háčku; dýmku si občas zapálí.

Hortova poezie bezděčně připomíná paprsek silného reflektoru, který se pokouší protnout prostor dávnější i současný, a činí tak s vroucím nadhledem, s vědomím posloupnosti času, který se nikdy nevrací, také však není zcela zapominám. Se všemi svými světly i stíny.

Pro úplnost uvedme, že Přijde jelen je po sbírce Když topoly (2019) druhým Hortovým vykročením na pláně poezie a rozhodně se jedná o šťastný počín, neboť je *//slyšet zajíce, jak přeskakují brázdy//*. Brázdy, které v nás zanechal čas a třeba právě poezie nám je příležitostně připomíná. Brázdy, které jen ostýchavě zarůstají.